

37-боб. Декларациялаш

252-модда. Декларацияланиши лозим бўлган товарлар ва (ёки) транспорт воситалари

Товарлар ва (ёки) транспорт воситалари божхона чегараси орқали олиб ўтилаётганда, божхона режими ўзгартирилаётганда, шунингдек ушбу Кодексда белгиланган бошқа ҳолларда божхона органларига декларацияланиши лозим.

253-модда. Декларациялаш жойи

Товарларга доир божхона декларацияси божхона декларациясини қабул қилиб олиш ваколатига эга бўлган исталган божхона органига тақдим этилиши мумкин.

Божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилиши устидан назоратни таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси товарларнинг ва (ёки) транспорт воситаларининг айрим тоифаларини декларациялаш қуйидагиларга боғлиқ ҳолда фақат муайян божхона органларида амалга оширилиши кераклигини белгилайди:

маданий бойликларнинг, қурол-яроғнинг, ҳарбий техниканинг ва ўқ-дори­ларнинг, радиоактив материалларнинг божхона расмийлаштируви учун махсус асбоб-ускуналар ва (ёки) махсус билимлар қўлланилиши зарурлигига;

товарларни халқаро ташиш учун фойдаланиладиган транспортнинг турига (автомобиль, ҳаво, темир йўл, дарё, қувур транспорти ва электр узатиш линиялари);

божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг бир неча марта бузилиши ҳоллари қайд этилган ёки иқтисодий сиёсат чоралари белгиланган товарларнинг алоҳида турларига;

таркибида интеллектуал мулк объектлари бўлган товарларга.

Товарларни ташиётган транспорт воситалари товарлар билан бир вақтда декларацияланади.

Юксиз транспорт воситалари ва йўловчиларни ташиётган транспорт воситалари божхона чегарасини кесиб ўтаётганда декларацияланади.

Дарё ва ҳаво кемалари божхона ҳудудига келиш жойидаги дарё портида ёки аэропортда ёхуд божхона ҳудудидан кетиш жойидаги дарё портида ёки аэропортда декларацияланади.

254-модда. Декларациялашнинг шакли

Декларациялаш товарлар ва (ёки) транспорт воситалари тўғрисидаги, уларнинг божхона режимлари ҳақидаги тўғри маълумотларни ҳамда божхона мақсадлари учун зарур бўлган бошқа маълумотларни белгиланган шаклда (оғзаки, ёзма, электрон) маълум қилиш орқали амалга оширилади.

255-модда. Божхона декларацияси

Божхона назорати мақсадлари учун зарур бўлган маълумотлар кўрсатилган ҳужжат божхона декларациясидир.

Божхона декларациясида кўрсатилиши керак бўлган маълумотларнинг рўйхати божхона тўловларини ҳисоблаб чиқариш ва ундириш, божхона статистикасини шакллантириш ва божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларини қўллаш мақсади учун зарур маълумотлар билангина чекланади. Божхона декларациясидан божхона органлари томонидан амалга ошириладиган валюта назорати мақсадлари учун ҳисобга олиш ҳужжати сифатида фойдаланилган тақдирда, божхона декларациясида шу мақсад учун зарур бўлган маълумотлар ҳам кўрсатилиши керак.

Божхона декларацияларининг шакли, уларда кўрсатиладиган маълумотларнинг рўйхати, уларни божхона органларига бериш тартиби Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси томонидан белгиланади.

256-модда. Божхона декларацияларининг турлари

Товарлар ва (ёки) транспорт воситалари декларацияланаётганида божхона декларацияларининг қуйидаги турлари қўлланилади:

транспорт воситаси учун декларация;

божхона юк декларацияси;

йўловчи божхона декларацияси.

257-модда. Транспорт воситаси учун декларация

Транспорт воситаси учун декларация транспорт воситаси, унинг йўналиши, ташилаётган товарлар, экипаж ва йўловчилар тўғрисидаги маълумотлар кўрсатилган, тижорат мақсадларида фойдаланиладиган транспорт воситасининг келиши ёки кетиши тўғрисидаги ҳужжатдир. Божхона органлари ташувчининг Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларида назарда тутилган ҳужжатларини транспорт воситаси учун декларация сифатида қабул қилади. Транспорт воситаси учун декларация ташувчи томонидан тақдим этилади.

258-модда. Божхона юк декларацияси

Божхона юк декларацияси декларант ёки божхона брокери томонидан божхона органига тақдим этиладиган ва муайян божхона режимига жойлаштириладиган товарлар ҳақидаги тўғри маълумотлар кўрсатилган ҳужжатдир. Божхона юк декларацияси электрон шаклда ёки қоғозда ёзма шаклда тақдим этилади. Декларациялаш қоғозда ёзма шаклда амалга оширилиши мумкин бўлган ҳолатлар, товарлар ва божхона тартиб-таомиллари рўйхати Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади. Товарлар қоғозда ёзма шаклда декларацияланган тақдирда бундай декларация унинг

электрон нусхаси тақдим этилган ҳолда топширилиши керак.

Божхона юк декларацияси дастлабки декларациялаш чоғида, шунингдек қисқа, муваққат, тўлиқ бўлмаган ёки даврий божхона юк декларацияси сифатида қўлланилиши мумкин.

259-модда. Йўловчи божхона декларацияси

Йўловчи божхона декларацияси нотижорат мақсадлар учун мўлжалланган, декларацияланадиган товарларни ва транспорт воситаларини божхона чегараси орқали олиб ўтаётган жисмоний шахс томонидан тўлдириладиган ва божхона органига тақдим этиладиган ҳужжатдир.

260-модда. Декларациялаш усуллари

Товарларни декларациялаш:

а) жисмоний шахсларнинг нотижорат мақсадлардаги, қиймати ва миқдори қонун ҳужжатларида белгиланган божсиз олиб кириш нормаларидан ва акциз солиғи солинмайдиган товарларни олиб кириш нормаларидан ошмайдиган товарлари декларацияланаётганда — оғзаки шаклда;

б) йўловчи божхона декларациясидан фойдаланилган ҳолда:

жисмоний шахсларнинг нотижорат мақсадлардаги, қиймати ва миқдори қонун ҳужжатларида белгиланган

божсиз олиб кириш нормаларидан ва акциз солиғи солинмайдиган товарларни олиб кириш нормаларидан ошадиган товарларининг;

жисмоний шахснинг яшаш жойи ўзгарганда (аввалги яшаш жойидан ҳисобдан чиқарилганлиги тўғрисида қайд мавжуд бўлган ҳолда) унинг шахсий мол-мулки бўлган товарларнинг, бундан автотранспорт воситалари мустасно;

ушбу Кодекснинг [158](#) ва [160-моддаларида](#) кўрсатилган ҳолларда, жисмоний шахсларнинг нотижорат мақсадлардаги транспорт воситаларининг;

Ўзбекистон Республикаси миллий валютасининг ва валюта бойликларининг;

қонун ҳужжатларига мувофиқ тегишли тақиқлар ва (ёки) чекловлар белгиланган товарларнинг;

в) божхона юк декларациясидан фойдаланилган ҳолда:

юридик шахслар учун ва юридик шахс ташкил этмасдан тадбиркорлик фаолиятини амалга ошираётган жисмоний шахслар учун товарларнинг, бундан ушбу модданинг [«г» бандида](#) назарда тутилган ҳоллар мустасно;

жисмоний шахсларнинг тижорат мақсадларидаги товарларининг;

жисмоний шахсларнинг нотижорат мақсадлардаги транспорт воситаларининг, бундан ушбу Кодекснинг [158](#) ва [160-моддаларида](#) кўрсатилган ҳоллар мустасно;

жисмоний шахс кириб келишидан ёки чиқиб кетишидан олдин ёки кейин олиб кириладиган ёки олиб чиқиладиган, алоҳида кузатиб келинаётган багада божхона чегараси орқали олиб ўтиладиган товарларнинг;

г) товарнинг кузатув ҳужжатларидан фойдаланилган ҳолда:

юридик шахслар учун ва юридик шахс ташкил этмасдан тадбиркорлик фаолиятини амалга ошираётган жисмоний шахслар учун қиймати базавий ҳисоблаш миқдорининг ўн бараваригача бўлган товарларни божхона чегараси орқали олиб ўтишда, бундан товарлар ташқи савдо контрактлари (шартномалари, келишувлари) бўйича мажбуриятларни бажариш доирасида олиб ўтилаётган ва қонун ҳужжатларида белгиланган бошқа ҳоллар мустасно;

(260-модда «г» кичик бандининг иккинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 3 декабрдаги ЎРҚ-586-сонли [Қонуни](#) таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 04.12.2019 й., 03/19/586/4106-сон)

хориждаги кўргазма ва ярмаркаларда намоиш этиш учун мўлжалланган, ушбу товарларни декларациялаш кунда расмий айирбошлашнинг

қиймати Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан белгиланган курс бўйича беш минг АҚШ долларигача бўлган эквивалентдаги товарларни олиб чиқишда, бундан қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар мустасно;

қиймати расмий айирбошлашнинг ушбу товарларни декларациялаш кундаги Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан белгиланган курс бўйича бир минг АҚШ долларигача бўлган эквивалентдаги товарларни умумжаҳон Интернет тармоғида онлайн дўконлари орқали экспорт қилиш чоғида амалга оширилади.

(260-модданинг «г» кичик банди Ўзбекистон Республикасининг 2018 йил 26 июлдаги ЎРҚ-488-сонли Қонуни таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 27.07.2018 й., 03/18/488/1579-сон)

261-модда. Божхона декларациясини бериш муддати

Божхона ҳудудига олиб кирилаётган товарлар учун божхона декларацияси товар келиб тушадиган божхона органига товарлар тақдим этилган кундан эътиборан ўн беш календарь кундан кечиктирмай берилади, бундан ушбу Кодекснинг 22, 23 ва 25-бобларида назарда тутилган ҳоллар мустасно.

Агар божхона декларациясини тақдим этиш муддатининг тугаши божхона органи ишламайдиган

кунга тўғри келиб қолса, божхона органининг навбатдаги иш куни шу муддат тугайдиган кун деб ҳисобланади.

Божхона транзити божхона режимида жойлаштирилаётган товарларга нисбатан божхона декларациясини бериш товарларни тақдим этиш билан бир вақтда ёки бевосита товарлар ва транспорт воситалари божхона ҳудудига олиб кирилганидан кейин амалга оширилади.

Олиб чиқиладиган товарлар учун божхона декларацияси улар амалда олиб чиқиб кетилгунига қадар берилади.

Товарларнинг ўзини олиб чиқмасдан ёки уларни олиб кирмасдан божхона режими ўзгартириладиган товарларга нисбатан божхона декларацияси аввалги божхона режими тугаллангунига қадар берилади.

Жисмоний шахслар томонидан товарларни ноижорат мақсадларда қўл юкида ва кузатиб бориладиган бажада божхона чегараси орқали олиб ўтиладиганда божхона декларацияси товарларни тақдим этиш билан бир вақтда берилади.

Божхона ҳудудига кириб келаётган транспорт воситалари божхона чегарасини кесиб ўтганидан сўнг уч соатдан кечиктирмай декларацияланади, божхона ҳудудидан чиқиб кетаётган транспорт воситалари эса божхона чегарасини кесиб ўтишдан камида уч соат олдин декларацияланади.

262-модда. Дастлабки декларациялаш

Товарларни дастлабки декларациялаш уларни божхона ҳудудига етиб келгунига қадар декларациялаш бўлиб, у декларантнинг хоҳишига кўра қўлланилиши мумкин.

Агар божхона мақсадлари учун товарнинг кузатув ҳужжатларидан фойдаланиш назарда тутилса, дастлабки божхона декларациясига ушбу ҳужжатларнинг декларант томонидан тасдиқланган кўчирма нусхалари илова қилинади ва, зарур бўлган ҳолларда, товарлар божхона ҳудудига етиб келганидан кейин божхона органи ҳужжатларнинг кўчирма нусхаларида кўрсатилган маълумотларни ҳужжатларнинг асл нусхасидаги маълумотлар билан таққослайди.

Товарлар божхона ҳудудига келгунига қадар маълумотларни таққослаш тугалланганидан ва тегишли божхона тўловлари тўланганидан кейин дастлабки божхона декларациясидан товарларга божхона операциялари қўлланилиши учун зарур ягона ҳужжат сифатида фойдаланилади, бундан декларацияда барча зарур маълумотларнинг кўрсатилмаганлиги ва (ёки) божхона расмийлаштируви учун зарур ҳужжатларнинг тўлиқ ҳажмда тақдим этилмаганлиги ҳоллари мустасно.

Агар дастлабки божхона декларацияси қабул қилинган кундан эътиборан ўттиз календарь кун ичида унда кўрсатилган товарлар декларацияни қабул қилган

божхона органига тақдим этилмаган бўлса, дастлабки божхона декларацияси берилмаган деб ҳисобланади.

263-модда. Божхона расмийлаштируви учун зарур бўладиган ҳужжатлар ва қўшимча маълумотлар

Божхона декларацияси божхона органига зарур ҳужжатларни тақдим этиш билан бир вақтда берилади. Божхона органи божхона декларациясида ва тақдим этилган бошқа ҳужжатларда кўрсатилган ахборотни текшириш учун қўшимча маълумотларни сўраб олишга ҳақли. Мазкур ҳужжатларнинг ва қўшимча маълумотларнинг рўйхати божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларида белгиланади.

Божхона органига халқаро ташишларда қўлланиладиган, чет тилларда тузилган ҳужжатлар тақдим этилиши мумкин.

Божхона органи етишмаётган ҳужжатлар ва маълумотларни тақдим этиш муддатларини белгилайди.

264-модда. Божхона декларациясини қабул қилиш

Божхона органи божхона декларациясини қабул қилишни рад этишга ҳақли эмас.

Божхона декларацияси қабул қилинганлигини расмийлаштириш у топширилган кунда, рўйхатдан ўтказиш орқали амалга оширилади.

Божхона декларацияси қабул қилинганлиги расмийлаштирилган пайтдан бошлаб у юридик

аҳамиятга молик фактлардан далолат берувчи ҳужжатга айланади.

265-модда. Божхона декларациясини ўзгартириш, унга қўшимча киритиш, уни қайта расмийлаштириш, қайтариб олиш ва бекор қилиш

Божхона декларациясида кўрсатилган маълумотларга декларант томонидан ўзгартиришлар ёки қўшимчалар киритилиши, топширилган божхона декларацияси эса қайтариб олинishi мумкин.

Божхона декларациясини ўзгартириш, унга қўшимча киритиш ва (ёки) уни қайтариб олиш декларация қабул қилингунига қадар амалга оширилиши мумкин.

Божхона декларацияси қабул қилинганидан сўнг ўзгартириш, қўшимча киритиш, қайта расмийлаштириш, қайтариб олиш ва (ёки) бекор қилиш декларант божхона органига мурожаат этганидан кейин амалга оширилади.

Божхона декларациясини ўзгартириш ёки унга қўшимча киритиш унинг амал қилиш доирасини кенгайтириши ёки торайтириши мумкин эмас.

Божхона органларининг мансабдор шахслари ўз ташаббуси билан, декларантнинг ёки учинчи шахсларнинг топшириғига ёки илтимосига кўра ёзма божхона декларациясини тўлдиришга, божхона декларациясида кўрсатилган маълумотларни

ўзгартиришга ёки уларга қўшимча киритишга ҳақли эмас, бундан божхона органларининг ваколатига киритилган маълумотларни божхона декларациясига киритиш, шунингдек, агар машинада ишлов бериш учун фойдаланиладиган кодли маълумотлар божхона декларациясида кодсиз тарзда мавжуд бўлса, кодли маълумотларни ўзгартириш ёки уларга қўшимча киритиш мустасно.

266-модда. Божхона юк декларациясини ўзгартириш, унга қўшимча киритиш, уни қайта расмийлаштириш, қайтариб олиш ва бекор қилиш тартиби

Божхона расмийлаштируви тугалланганидан ва товарлар муайян божхона режимига жойлаштирилганидан кейин, божхона юк декларацияси қабул қилинган кундан эътиборан уч йил ичида божхона юк декларациясини божхона органининг талаби билан ёки ваколатли шахснинг аризасига кўра ўзгартириш, унга қўшимча киритиш, уни қайта расмийлаштириш ёхуд бекор қилиш мумкин.

Агар божхона органи декларант ёки божхона брокери томонидан кўрсатилган сабабларни асосли деб топса, божхона юк декларацияси товарлар чиқариб юборилгунига қадар декларант ёки божхона брокери томонидан қайтариб олиниши мумкин. Олиб чиқиладиган товарларга доир божхона юк декларацияси ушбу товарларни олиб чиқишга рухсат берилганидан

кейин ҳам, лекин улар амалда олиб чиқилгунига қадар қайтариб олиниши мумкин.

Божхона юк декларацияларига ўзгартиришлар, қўшимчалар киритиш, уларни қайтариб олиш, қайта расмийлаштириш ва бекор қилиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси томонидан ушбу моддага мувофиқ белгиланади.

Қаранг: «Божхона юк декларациясини ўзгартириш, унга қўшимча киритиш, уни қайта расмийлаштириш, қайтариб олиш ва бекор қилиш тартиби тўғрисида»ги низом (рўйхат рақами 2784, 10.05.2016 й.).

267-модда. Қисқа божхона юк декларацияси

Товарлар ва транспорт воситалари муайян божхона режимига жойлаштирилгунига қадар, шу жумладан божхона назорати остида товарлар ташилаётганда қисқа божхона юк декларацияси қўлланилади.

Қисқа божхона юк декларацияси ташувчи ёки ваколатли шахс томонидан божхона органига товар божхона ҳудудига етиб келган жойда товарни тақдим этиш ёки товар келиб тушадиган божхона органига товарни етказиб бериш билан бир вақтда берилади. Агар ташувчи ёки ваколатли шахс уни тўлдириш учун барча зарур ҳужжатларга эга бўлмаса, қисқа божхона юк декларацияси товар тақдим этилгандан сўнг кейинги

иш кунидан кечиктирмай ташувчи ёки ваколатли шахснинг аризаси асосида берилади.

Қисқа божхона юк декларацияси сифатида транспорт, тижорат ҳужжатларидан, шу жумладан халқаро ташишлар амалга оширилаётганда қўлланиладиган, чет тилларда тузилган ва қуйидаги маълумотлар кўрсатилган ҳужжатлардан фойдаланилади:

транспорт ҳужжатларига мувофиқ товарни жўнатувчининг (қабул қилувчининг) номи ва жойлашган ери;

товар жўнатилган мамлакат ва келиб тушадиган мамлакат;

товарнинг номи;

товарнинг миқдори, шу жумладан товарларнинг брутто/нетто оғирлиги (килограммларда) ёки товарларнинг ҳажми (метр кубларда);

юк жойларининг сони, товарнинг ўраш-жойлаш ҳамда тамғалаш хусусияти ва усуллари;

товарнинг фактура (маълум қилинган) қиймати;

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолиятининг товар номенклатурасига мувофиқ товарнинг камида олтита белги даражасидаги таснифий коди ҳақидаги маълумотлар.

268-модда. Муваққат божхона юк декларацияси

Товарлар божхона чегараси орқали қувур транспортида ёхуд электр узатиш линиялари орқали олиб ўтилаётганда муваққат божхона юк декларациясини бериш йўли билан товарларни дастлабки тарзда декларациялашга йўл қўйилади. Товарлар божхона чегараси орқали божхона органи томонидан белгиланган муддатларда амалда олиб ўтилганидан кейин декларант ёки божхона брокери божхона юк декларациясини бериши шарт.

Муваққат божхона юк декларациясида товарларнинг чамаланган миқдорида олиб ўтиш мақсадларидан, божхона чегарасидан олиб ўтиш режалаштирилаётган товарларнинг миқдorigа ва (ёки) товарнинг контракт (шартнома, келишув) шартларида назарда тутилган баҳосини аниқлаш тартибига, шунингдек товарларнинг тахминий сифатига кўра аниқланадиган шартли божхона қийматидан (баҳосидан) келиб чиққан ҳолда маълумотларни баён этишга йўл қўйилади.

269-модда. Тўлиқ бўлмаган божхона юк декларацияси

Агар декларант ёки божхона брокери ўзига боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра декларацияни тўлдириш учун барча зарур ахборотга эга бўлмаса, тўлиқ бўлмаган божхона юк декларацияси товарни идентификациялаш имконияти бўлиши шarti билан берилиши мумкин.

Тўлиқ бўлмаган божхона юк декларацияси ушбу Кодекс 22-моддаси иккинчи қисмининг [«в»](#), [«д»](#) ва [«е» бандларида](#) кўрсатилган ҳолларда берилиши мумкин.

Тўлиқ бўлмаган божхона юк декларациясига декларант ёки божхона брокери, агар божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларида алоҳида маълумотларни тақдим этиш учун бошқа муддат назарда тутилмаган бўлса, тўлиқ бўлмаган божхона юк декларацияси божхона органи томонидан қабул қилиб олинган кундан эътиборан олтмиш календарь кундан ортиқ бўлмаган муддатда етишмаган маълумотларни ва лозим даражада тўлдирилган божхона юк декларациясини тақдим этиш ҳақидаги ёзма мажбуриятни илова қилади.

Тўлиқ бўлмаган божхона юк декларацияси қўлланилган ҳолда декларациялашда лозим даражада тўлдирилган божхона юк декларацияси аввал бошда берилганидаги каби божхона органларининг зиммасига қонун ҳужжатларининг қайси талаблари ва шартлари бажарилиши устидан назорат қилиш вазифаси юклатилган бўлса, ўша талаблар ва шартлар, шу жумладан божхона тўловларини ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби қўлланилади.

270-модда. Даврий божхона юк декларацияси

Даврий божхона юк декларацияси ишлаб чиқарилган мамлакати, физик хусусиятлари, сифати, ишлаб чиқарувчиси ва Ўзбекистон Республикаси Ташқи

иқтисодий фаолиятининг товар номенклатураси бўйича товар кодининг ўнта белгили даражаси бир хил бўлган товарлар айти бир шахс томонидан божхона чегараси орқали мунтазам равишда олиб ўтилган тақдирда қўлланилади.

Айти бир шахс томонидан мунтазам равишда олиб ўтиш деганда, мазкур модданинг биринчи қисмида кўрсатилган товарларнинг олтмиш календарь кун ичида бир маротабадан кўп марта битта юк жўнатувчи манзилидан бошқа юк қабул қилувчи манзилига бир контракт (шартнома, келишув) асосида бир хил шароитда божхона чегарасидан олиб ўтилиши тушунилади. Бундай ҳолларда муайян вақт ичида божхона чегараси орқали олиб ўтиладиган барча товарлар учун битта божхона юк декларацияси берилади. Бу тартиб вақтинча товарларни сақлашнинг энг кўп муддати ёки божхона тўловларини тўлаш муддатлари бузилишига олиб келиши мумкин эмас.